

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

Foto-konkurrence

SSF arrangerer fotokonkurrence for fotoglade. Billederne skal bruges i en kalender.

Støtte

Region Sønderjylland-Schleswig præsenterer en buket af dansk-tyske projekter, som den støtter.

Glemte?

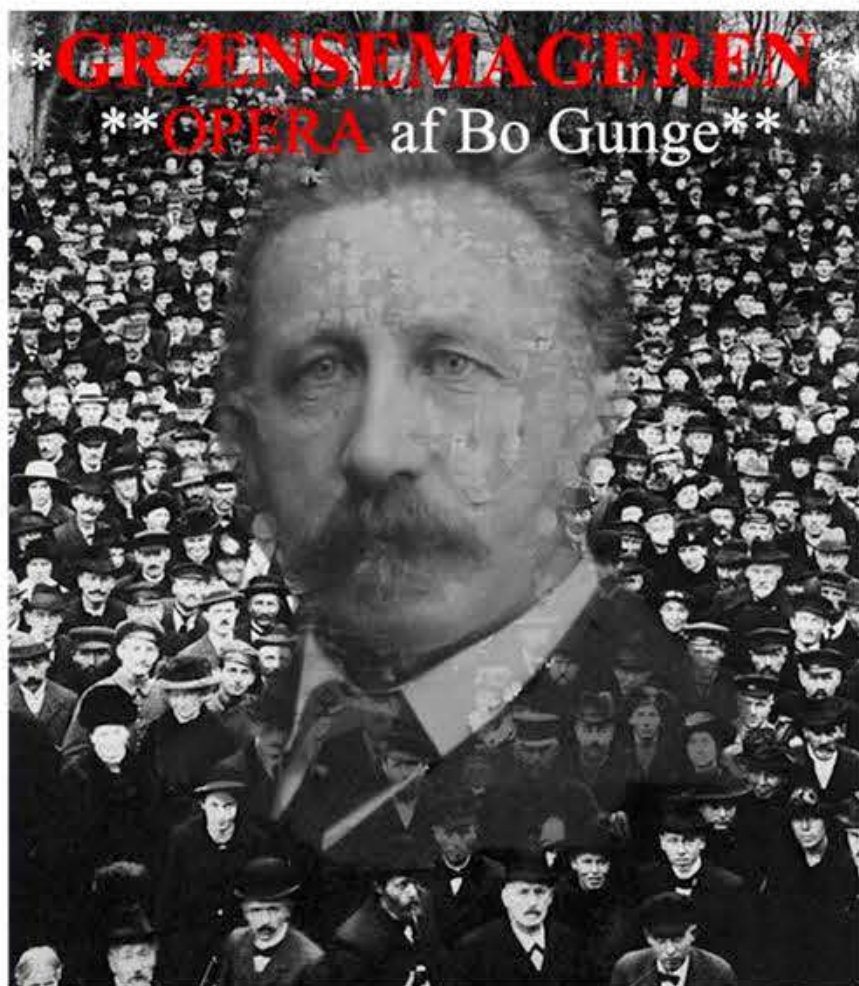
Historisk Samfund for Sønderjylland præsenterer ukendte og glemte begivenheder (her: kejserinde-besøg) og mindesmærker i den seneste udgave af dets månedsskrift.

Læs mere på KONTAKT side 2

Læs mere på KONTAKT side 3

Læs mere på KONTAKT side 4

GRÆNSER FOR VENSKAB

2x i Aabenraa 6. maj

»Grænser for venskab« - dramatiske scener fra operaen »Grænsemageren« med musik og libretto af Bo Gunge, opføres ikke den 5. maj på grund af Corona-reglerne men i stedet to gange den 6. maj i Kongesalen på Folkehjem i Aabenraa: Kl. 16 og kl. 19.30. Billethalget er i gang på www.ticketmaster.dk/. Forestillingen varer godt 1 time og sammenbindes af DR vært Matthias Hammer. Om den faktiske grænse åbnes, så også almindelige sydslesvigere kan være med, vides ikke på indværende tidspunkt. Opera på Grænsen skulle have været uropført i 2020 men måtte udsættes til 2022 på grund af Corona. Som et spændende alternativ har Genforeningsorganisationen 2020 besluttet at stå bag 2 opførelser i historiske rammer på Folkehjem i 2021 i Aabenraa den 6. maj. Alle forestillingens hovedkræfter medvirker: operasangerne Iben Silberg, Berit Barfred-Christensen, Signe Asmussen Manuitt, Morten Frank Larsen som H.P. Hanssen, Jens Søndergaard, og Anders Kampmann. Kunstnerisk ledelse og flygel: Erik Kaltoft, violin: Signe Madsen og cello: Henrik Brenstrup. Instruktør: Jens Krogsgaard, scenografi: Jens Klastrup.

HISTORISK

Den dramatiske opførelse tager udgangspunkt i en afgørende historisk

vendepunkts-situation og skaber en fortælling om H.P. Hanssen, hans familie og andre fremtrædende sønderjyske personer, der alle er optaget af at opnå en folkeafstemning, hvis resultat skal ændre placeringen af den dansk-tyske grænse, som den blev fastlagt i 1864. »Grænsemageren« fortæller dels om den tid, hvor Helenes og Hans Peters engagement strækkes til det yderste i kampen for sagen, da det gunstige historiske øjeblik faktisk kommer. Men igennem døtrene Astrid og Ingeborg fortælles også om, hvordan forældrenes engagement er nødt til at blive til noget andet og nyt i en ny generation, hvilket ikke er let at forstå midt i forældrenes og danskernes sejrstrus. Det tematiske hovedspor kredser om at have »en sag«, et livsmål. En fortsættelse af krigen er »zwecklos«. Men da H.P. Hanssen og hans kone allerede i deres unge år erklærede, at det var deres livs formål at lede det nordslesvigske område tilbage til Danmark, åbner de tyske generalers tabte sag pludselig mulighed for familien Hanssens personlige sag. Men hvis den gamle generation Hanssen fører deres sag igennem og vinder, hvad betyder det så for deres børn?

BESUCH LOHNT SICH

SSW-Landtagsabgeordneter Christian Dirschauer (l.) im Danevirke Museum mit Museumsleiter Lars Erik Bethge (r.) und hinter Glas die SSW-Legende Karl Otto Meyer als Schaufensterpuppe. (Foto: privat)

Christian Dirschauer (SSW) im Danevirke Museum und Archäologischen Park

SSW-Landtagsmitglied Christian Dirschauer hat dem Danevirke Museum in Dannewerk bei Schleswig ein Informationsbesuch abgestattet. Der kulturelle Dachverband der dänischen Minderheit, Sydslesvigsk Forening betreibt hier - vielen bekannt - das Museum, das u.a. eine Ausstellung über die historische dänische Wallanlage Dannewerk beinhaltet und im Sommer 2018 gemeinsam mit der Wikingersiedlung Haithabu zum UNESCO-Welterbe ernannt wurde. Dirschauer war begeistert; denn das Museum beheimatet eine ebenfalls empfehlenswerte Ausstellung zur Geschichte der dänischen Minderheit in Schleswig-Holstein seit 1864. Abschließend bot sich dem Besucher noch ein Blick auf die neue, gemeinsam mit dem „Deutschen Museum Nordschleswig“ konzipierte Sonderausstellung »Fra grænsekamp til kul-

turel frihed - 100 år med det danske og det tyske mindretal“.

GAMLE KÆMPER

„Beim Besuch im Museum gab es für mich auch die Gelegenheit, zwei „gamle kæmper“ (alte Kämpfer) zu treffen“, erzählt Dirschauer nach seinem Besuch. Während Karl Otto Meyer, als lebensgroße Schaufensterpuppe hinter Glas, Erinnerungen in ihm geweckt hatte, berichtete Museumsleiter Lars Erik Bethge, langjährig aktiv in den Vereinen und Verbänden der dänischen Minderheit - insbesondere auch im SSW, während eines Rundgangs durch den Archäologischen Park in die Zukunft schauend - u.a. von den Plänen für einen Museumsneubau und die Erhaltungsarbeiten an der Waldemarsmauer.

Blick in die Ausstellungs-Räumlichkeiten des Museums.

Teile der Waldemarsmauer werden renoviert.

FOTOKONKURRENCE

Stranden i Wassersleben (på dansk: Sosti) byder på flotte solopgange, når man er der på det rette tidspunkt. (Foto: Sebastian Iversen)

Går du op i at tage billeder?

Elsker du at være udendørs, især nu under pandemien?

Så vis os din yndlingsplads - nu i corona-tiden i det grønne! Det kan være hvad som helst - en legeplads, din have, et sted ude i skoven.

Det eneste kriterie: Billedet skal være i høj opløsning og kvalitet. Hvorfor? De flotteste 12 billeder vil blive samlet til en kalender, som alle deltagere vil få gratis, og som senere hen kan købes på Flensborghus. Desuden

kårer en jury de 5 bedste billeder, og man kan vinde billetter til nogle af SSFs fede arrangementer.

Så gå ud, tag et billede af jeres yndlingssted og send det senest den 16. maj til lill@syfo.de med en beskrivelse af, hvor stedet befinder sig, og hvorfor det er din yndlingsplads. Undertegnede eksempel er stranden i Wassersleben - flere menneskers yndlingsplads, fordi man kan opleve de flotteste solopgange.

Lill

ONLINE

Biblioteket anbefaler

Lene Lund orienterer. (Foto: DCB)

Dansk Centralbibliotek får hele tiden nye bøger - også her i corona-tiden. Hør om nogle af de nye romaner, når bibliotekar Lene Lund giver tips til, hvad man kan læse, onsdag 21. april kl. 16. Romanerne, som bliver anbefalet, kan reserveres.

Arrangementet foregår via et link, som man får tilsendt i en mail. Tilmelding og spørgsmål til Lene. Lund@dcbib.dk

FORELSKET

Hans Christian Davidsen skulle have fortalt om sin bog "Forelsket i Flensborg". Han kommer, når man igen kan mødes på biblioteket. Der håbes, at det bliver onsdag den 26. maj.

GUDSTJENESTER

2. s. e. påske, 18. april, Joh. 10, 11-16

- Arnæs aflyst,
- Egernfælde 10 Vogel,
- FL Ansgar Kirke 10 M. Jørgensen,
- FL Helligåndskirken 10 H. Jørgensen,
- FL Sct. Hans se Sct. Jørgen,
- FL Sct. Jørgen 10 Egeris,
- FL Sporskifte 14 Hougesen live stream,
- Frederiksstad 14 Heide-Jørgensen,
- Harreslev 11:30 M. Jørgensen,
- Husum 11 Heide-Jørgensen,
- Kappel 10 Nielsen
- Lyksborg 10 Thun,
- Læk 10 Dahlin,
- Rendsborg 11:30 Brask,
- SL Ansgar 10 Olesen,
- Strukstrup 11:30 Mogensen,
- Tarp 10 Risvig,
- Tønning 11 T. Jørgensen,
- Valsbølhus 10:30 V. Jacobsen
- tilm. for 17.4. kl.15 på 04639-782402 hhv. via lac@lacour-skovlund.de,
- Vesterland/ Skt. Niels 10:30 Hansen

SDU

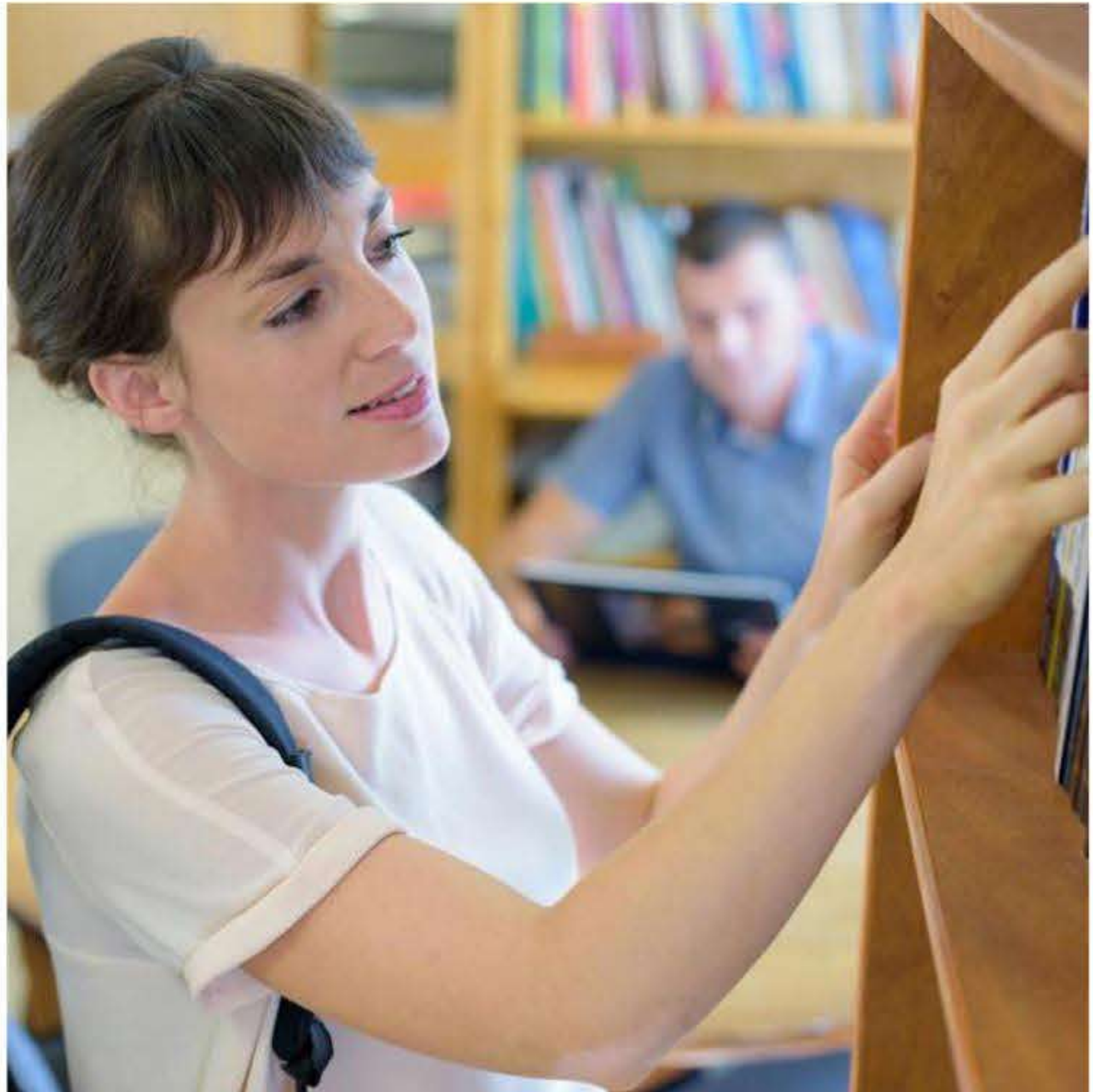
Online blomsterkort-workshop

SDU tilbyder dem, der er hurtige i vendingen, deltagelse i en workshop

med blomsterkort-fremstilling nu på lørdag. Der er plads til 10 i de første

halvanden timer og plads til 10 andre i omgang nr. 2.

AKTUELT TILBUD

De spændende hylder står til rådighed igen, men kun en halv time ad gangen.

(Foto: DCB)

Genåbning af bibliotekerne

Bibliotekerne i Flensborg, Slesvig og Husum har åbnet for adgang til udlånsområderne. Bogbusserne forventes at køre igen fra 19. april. Bus-brugere får særskilt information.

ÅBNINGSTIDER

Flensborg Bibliotek: mandag til fredag kl. 10 - 18, lørdage kl. 10 - 14.

Ophold max. en halv time. Ingen adgang til kaffe, computer og avis-læsning. Registrering af kontaktdata og tidspunkt sker ved ankomst. Medicinsk mundbind og hånddesinfektion er påkrævet. Ved indgangen skal du tage en kurv med.

Slesvig Bibliotek: mandag + onsdag kl. 13 - 16.

Ophold max. en halv time. Ingen adgang til kaffe, computer, toiletter og avislæsning. Registrering af kontaktdata og tidspunkt sker ved ankomst. Medicinsk mundbind og hånddesinfektion er påkrævet. På grund af afstandskravet til "ikke-familie" er der

begrænset plads.

Husum Bibliotek: mandag + torsdag kl. 13 - 16.

Ophold max. en halv time. Ingen adgang til kaffe, computer, toiletter og avislæsning. Registrering af kontaktdata og tidspunkt sker ved ankomst. Medicinsk mundbind og hånddesinfektion er påkrævet. På grund af afstandskravet til "ikke-familie" er der begrænset plads.

Egernfælde Fællesbiblioteket er fortsat lukket.

TELEFONTID

Ring på 0461 86970 - mandag til fredag fra kl. 10 - 18 og lørdage 10 - 14. Mail: dcb@dcbib.dk

PAKKELÅNERE
Registrerede "pakkelånere" kan bestille og aflevere som de plejer.

LÅNEFRISTER

Du skal ikke bekymre dig om afleveringsfrister m.m. - alt er sat i bero under nedlukningen.

Det vil sige, at der ikke tilskrives gebyrer, selvom du skulle modtage hjemkaldelser.

RJ

KONTAKT

Udgiver: Flensborg Avis.
Ansv. chefred. Jørgen Møllekær

Redaktion: Rasmus Meyer,
Bernd Engelbrecht

Dansk Generalsekretariat,
Nørregade/Norderstr. 76
24939 Flensborg
Telefon 0461/14408 120 eller
14408 122
Internet: www.syfo.de
e-mail: info@syfo.de

Udkommer hver torsdag.
Bezugspreis ist im
Mitgliedsbeitrag enthalten.

REGION SØNDERJYLLAND-SCHLESWIG

Bevilgede projekter fra Kultur- og netværkspuljen

SOMMERBIBLIOTEK VED GRÆNSEN

Projektet er et pop up-bibliotek, dvs. et bibliotek, der placeres midlertidigt i et tomt butiksløkke i Tønder midtby. Tønder Bibliotek og Stadtbücherei Niebüll vil udvikle et fælles koncept og sammen stille materialer til rådighed, bl.a. værker fra artoteket i Niebüll. Parallelt hermed planlægger projektpartnerne at udgive en dansk-tysk sommerbog bestående af en dansk novelle for voksne og en tysk børnehistorie. Teksterne vil blive skrevet specielt til sommerbogen og trykt på begge sprog. Bogen vil blive præsenteret til et arrangement med begge forfattere og uddelt gratis til de besøgende som del af sommerbiblioteket (i alt 1.000 eksemplarer). Målet er at synliggøre bibliotekernes tilbud over for de besøgende og samtidig formidle grænselandets sproglige og kulturelle særpræg. Partnere: Tønder Biblioteker og Kulturinstitutioner og Stadtbücherei Niebüll. Bevilget beløb: 160.000 DKK

SPOT ON KULTUR

En dansk-tysk kulturregion skriver historie. Projektet har fokus på at formidle og synliggøre den fælles kulturarv i Femern Bælt-regionen. Der er givet støtte til afholdelse af en konference, der sætter fokus på, hvordan den fælles kulturarv bedst synliggøres. Partnere: Kultur på Tværs, Gedser, og "Schleswig-Holstein. Die Kulturzeitschrift für den Norden", Bosau. Bevilget beløb: 37.734 DKK

FÆLLES OG MELLEMFOLKELIGT

Et kunstnerisk fællesskabs- og mellemfolkeligt projekt i anledning af jubilæumsåret 2021. I anledning af Frederiksstadts 400 års jubilæum skal der sammen med danske, tyske, hollandske og israelske deltagere udvikles en musical, som formidler byens særlige historie og giver mulighed for at beskæftige sig med temaer som flugt, frihed, tolerance og hjemstavn. Musikalsk er der planlagt et tæt samarbejde med Det Vestfynske Pigeorkester. Projektets optakt skal derfor være i Danmark, hvor bl.a. den danske skoles orkester, Frederiksstadts Orkester, skal optræde sammen med koret. I løbet af den flere måneders lange fælles prøvefase skal mødet mellem danske og tyske unge give dem mulighed for at få indblik i nabolandets levevis og kultur. Projektets højdepunkt er fem forestillinger i 2021. Partnere: Assens Musikskole og Verein Arbeitskreis Musical 2021, Friedrichstadt Yderligere partnere: Dansk Skoleforening og Stadt Friedrichstadt / Stadthochschule. Bevilget beløb: 176.044 DKK

PAVILLONPROJEKT DK/ D

Interesserede inviteres til at byde ind med en idé til emnet grænsehus i form af en skitse eller en beskrivelse. Deltagerens idéer vil blive præsenteret på en workshop, der afholdes på Museum Oldemorstof i Bov. Her skal der udvikles en prototype samt en 1:1-model i enkle, bæredygtige materialer fra regionen. Målet er at skabe en mobil, multifunktionel pavillon, hvor folk kan mødes på grænsen, og som også kan benyttes som et lille udstillingslokale. Partnere: Museum Oldemorstof Bov og Wolfgang Borm, Flensborg. Bevilget beløb: 40.975 DKK

KAGER UDEN GRÆNSER

Projektet går ud på at formidle og videreudvikle bagetraditioner i grænselandet. I tre dansk-tyske bageworkshops får deltagerne mulighed for at afprøve 13 opskrifter fra begge sider af grænsen.

Instruktør på workshopperne er Katja Stock, som har deltaget i i "Den store bagedyst". Målgruppen er børn mellem 8 og 12 år i følgeskab med en voksen. Forud for workshopperne vil der blive afholdt et opstartsarrangement på Museum Oldemorstof i Bov, hvor potentielle deltagere kan høre mere om projektet. Programmet suppleres af kulturhistoriske oplæg fra de to museer, som perspektiverer grænselandets bagetraditioner og sætter dem ind i en større kontekst. I projektets anden del vil Katja Stock arbejde videre med opskrifterne og inputs fra deltagerne. Derefter bliver opskrifterne udgivet i form af en dansk-tysk bagehæfte. Det færdige hæfte, som vil blive uddelt gratis, vil blive præsenteret på Landschaftsmuseum Unewatt. Partnere: Aabenraa Kommune og Landschaftsmuseum Angeln/ Unewatt. Yderligere partner: Museum Oldemorstof. Bevilget beløb: 251.550 DKK

EXIT 2 FUTURE

Projektet går ud på at udvikle et interaktivt kunstnerisk-teatralt "open world"-game scenarie. I et sådant spil animeres tilskuere til at agere aktivt i et forberedt scenarie og finde løsninger i fællesskab. Et element i optaksfasen er at designe de forskellige scenarier, i dette tilfælde spillesteder i det offentlige rum. Det skal ske på dansk-tyske workcamps. Tematisk skal det handle om at forholde sig til elementære globale fremtidsspørgsmål, om at være med til at sætte sit præg på udviklingen og om bæredygtighed. Målet er to store game-scenarier: Først i Neustadt i Flensburg i et urbant miljø og så på landet i Højer i 2021. Der skal spilles tre dage à seks timer. Forskellige skoler og uddannelsessteder på begge sider af grænsen er involveret i udviklingen. Den kunstneriske ledelse er lagt i hænderne på tre danske og tre tyske kunstnere. Partnere: Design Efterskole Højer og Kunst- und Kulturbaustelle 8001 e.V. Bevilget beløb: 2020: 171.350 DKK og 2021: 186.250 DKK

VANDKANT FRIDAY

Elever fra Sønderborg og Slesvig skal arbejde og optræde sammen med danske og tyske kulturaktører på Norden Festival i Slesvig. Der er planlagt en kunstworkshop med Johannes Caspersen og Vibeke Fønnesberg, en dansk-tysk oplæsning med Lennart Adam og en fælles koncert med den danske sangerinde Penny Police og Lomsenschules skolekor. Til Vandkant Friday mødes børnene så på festivalområdet i Slesvig til forskellige aktiviteter og præsentationen af deres arbejde. Partnere: Dybbøl Skole og Kulturstiftung Kreis Schleswig-Flensburg. Yderligere partner: Lomsenschule Schleswig. Bevilget beløb: 89.772,50 DKK

VADEHAVET 2020

Projektet går ud på at afbilde Vadehavet nord og syd for grænsen fotodokumentarisk og grafisk. Målet er at portrættere Vadehavet, dets landskab og mennesker i 2020 og samtidig vise, hvordan fortiden bliver synlig i landskabet, samt naturens og menneskenes kulturelle særpræg. Projektet består af tre faser: - Feltarbejde: Kunstnerne Luca Berti og Mikkel Holm Torp udforsker regionen til fods og på cykel og indsamler materiale (fotos, tegninger, beskrivelser). - Evaluering/ post-produktion: Udvælgelse af tegninger og billeder til udstillingen og en bogpublikation. - Planlægning/ realisering af udstillingen og bogen. Udstillingen skal først vises i Slotsfelt-laden, en historisk lade på Schackenborg Slot, og senere i Nationalparkzentrum Multimar Wattforum i

Tønning. Udstillingen og bogen (500 eksemplarer) skal være med til at formidle Vadehavet som dansk-tysk kulturarv på begge sider af grænsen. Partnere: Nationalpark Vadehavet og Nationalparkverwaltung Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer/ LKN.SH. Bevilget beløb: 74.500 DKK

SOUNDMAP

I projektet skal der skabes en grænseoverskridende kirkekoncert under komponisten Hans Sydows ledelse, som skal realiseres af korene fra St. Jürgen Kirche i Flensburg og Sct. Marie Kirke i Sønderborg. Koncerterne vil være baseret på erindringer og erfaringer fortalt af teaterlever (5-60 år) fra Theaterschule Flensburg, som skal indsamles på workshops og dokumenteres ved hjælp af mobiltelefoner. De indsamlede lyderindringer indgår efterfølgende i en permanent soundwalk i Flensburg. Til kirkekoncerterne bliver de tyske erindringer læst op live af teaterlever, der sidder blandt publikum på kirkebænke. Derudover skal der synges danske og tyske sange. Danske erindringer, der bliver optaget som led i projektet "Jeg kan huske genforeningen" i maj i Sønderborg, vil også indgå i koncerten. Målet er at skabe et erfaringsbaseret kunstnerisk alternativ til den officielle historieskrivning. Partnere: Ny Kunst i Sønderborg og Theaterschule Flensburg. Bevilget beløb: 129.000 DKK

MUSICCAMP 2021

Projektet er et initiativ fra det nyetablerede dansk-tyske netværk for livemusik-aktører. Der er planlagt en bandcamp over fem dage for musiktalenter fra hele programregionen. Målgruppen er unge acts og solokunstnere i aldersgruppen 18-25 år, som vil blive rekrutteret af de deltagende netværkspartnere. Som led i campen modtager deltagerne individuel coaching fra branchespecialister og får mulighed for at præsentere deres musik for hinanden. Derudover er der planlagt to showcase-aftener, hvor alle deltagere kan optræde for publikum i professionelle rammer. Projektet har til formål at klæde de unge musikere på til den dansk-tyske musikscene og give dem

2. OKTOBER

Genforeningsaften i Tønder

Interreg-projektet KursKultur 2.0 har bevilget godt 77.000 kroner til en genforeningsaften i Tønder til fremme af dansk-tysk forståelse. I mødet deltager foreninger og organisationer fra det danske og fra det tyske mindretal. Der bliver en panel-diskussion og et musikalsk program.

Formålet med det lokale projekt er at styrke netværket mellem dansk og tysk på vestkysten samt at oplyse flertalsbefolkningerne om mindretalenes hverdag og historie. Partnere er Bund Deutscher Nordschleswiger og Sydslesvigsk Forening i Sydønder Amt.

et grænseoverskridende netværk. Medlemmerne af livemusik-netværket ønsker at konsolidere deres samarbejde via projektet. Partnere: Aabenraa Live, Kulturwerkstatt Kühlhaus e.V., Jelling Festival. Bevilget beløb: 264.300 DKK

FRIHED+FREIHEIT

Under vejledning af professionelle poetry-slammere skal danske og tyske elever beskæftige sig med begrebet 'frihed'. Der mødes i alt fire skoleklasser på 1. klassetrin på to på hinanden følgende dage på en lokalitet uden for skolen for at arbejde sammen med poetry-slammere. Elevernes mundtlige fortællinger bliver samlet og omdannet til poesitekster af slammerne. Resultaterne præsenteres offentligt til et afslutningsarrangement. Teksterne skal samles i en bog, som vil blive stillet til rådighed for deltagerne. Partnere: Bund Deutscher Nordschleswiger (BDN), Sydslesvigsk Forening (SSF). Bevilget beløb: 118.083 DKK

GRÆNSEKLANG – ET MUSIKALSK VENSKABSPROJEKT

Projektet har til formål at få skabt en ny fælles sangskat med fokus på dansk- og tysksprogede sange. I den forbindelse skal der komponeres seks nye børnesange, som tager afsæt i børnenes og de unges hverdag. Det er planen, at tekstforfatterne besøger danske og tyske skoler for at finde ud af, hvad der optager de yngre i grænselandet. Når de nye sange er færdige, vil de blive præsenteret for danske og tyske lærere.

De deltagende elever vil så i første omgang øve sangene på de respektive skoler, før de mødes til to kordage sammen med et orkester. Afslutningsvis skal der afholdes koncerter med alle børn i Sønderborg eller Aabenraa samt i Flensburg. Sangene skal udgives på forlaget 'Dansk Sang' i et oplag på 2.500 eksemplarer, så de kan blive tilgængelige for et stort antal skoler. Projektaktørerne forventer, at projektet kan bidrage til, at eleverne bliver bevidste om det helt særlige ved at bo i grænselandet, og at interessen for kulturen i nabolandet bliver vakt. Partnere: House of Creativity, Vidensbyen Sønderborg og Kreismusikschule Schleswig-Flensburg. Øvrig partner: IQSH - Institut für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein (IQSH). Bevilget beløb: 386.600 DKK

SOMMERBAROCK

Projektet går ud på at gennemføre en interkulturel workshop over fire dage inden for barokmusik. Der er tale om et nyt dansk-tysk samarbejde mellem Foreningen Cantabile og kammerkoret Nicolaus-Bruhns-Chor. Under ledelse af dirigent og violinist Peter Spisky skal der indøves værker af tjekken Jan Dismas Zelenka og Johann Sebastian Bach. I forlængelse af workshoppen er der planlagt tre offentlige koncerter på henholdsvis Koldinghus, i Maugstrup Kirke og i en kirke i Tønning. Projektet skal danne optakt til yderligere fælles projekter. Partnere: Foreningen Cantabile, Haderslev, og Nicolaus-Bruhns-Chor Husum e.V. Bevilget beløb: 100.000 DKK

SDU-SOMMERCAMP I HVIDE SANDE

Fra en tidligere håndbold-sommercamp på stranden ved den jyske vestkyst. (Foto: SdU)

Sommer, strand og håndbold for sjov

For 8-18-årige piger og drenge. 5 dage med håndbold på stranden og mange sjove oplevelser i sommerferien.

Mandag 12. juli 10:00 afg. Flensborg Exe - fredag 16. juli 18:00 ank. Flensborg Exe.

Overnatning: Lejrskolen Vesterled i Sdr. Haurvig, 6960 Hvide Sande. Du medbringer selv lagen, pude og sovepose samt masser af godt humør.

Campteam: Stephan Krüger samt instruktører og hjælpere. Maks. 30 deltagere - »først til mølle«. Deltagergebyr: 125 € inkl. transport til Vesterled og retur, 4 overnatninger samt fuld forplejning og en t-shirt. Prisen er med tilskud fra SdU håndbold til medlemmer af SdU-foreninger/ børne- & ungdomshuse. Tilmeld dig online på www.dgi.dk/202114656001 senest den 7. juni.

Din tilmelding er bindende efter den 7. juni.

Der skal ikke betales online.

Efter tilmeldingsfristens udløb udstedes en faktura, og nærmere oplysninger samt blanket til forældresamtykke tilsendes.

Kontakt: Christel Bonde, 0461 14408 217, christel.bonde@dgi.dk

MIKKELBERG

Claus Harttungs coronadagbog kan ses på Mikkkelberg

I en stor artikel Flensborg Avis d. 24.03. viste Claus Harttung, hvordan han i perioden 15.03. sidste år til 15.03. i år har bearbejdet coronanedlukningen ved at fremstille en dagbog i form af gipsfigurer. Samtidig efterlyste Harttung et sted at udstille dagbogen. Mikkkelberg tog udfordringen op og kontaktede ham med tilbud om plads i udstillingslokalerne i Hatsted. Resultatet er en udstilling i udstillingen, som åbner d. 15.04. Det bliver en "flydende åbning" uden fest og fejring, men fra torsdag kl. 11 kan coronadagbogen ses i Mikkkelbergs røde stue, hvor den er opstillet flankeret af Leif Dahls billeder og Kim Olesens skulpturer.

Coronadagbogen består af 231 gipsfigurer fordelt på 3 serier, der hver for sig tematiserer et aspekt af coronaen. Claus Harttung fortæller, at "første serie består af broer, brofag og bropiller som metaforer for håbet om at nå ud på den anden side af pandemien. Anden serie viser 77 foranstaltninger, der begrænser vores mulighed for at mødes. Tredje serie viser 77 mennesker, der er isoleret i deres boliger. Usikkerhed og angst breder sig. Så kommer vaccinen, og håbet vender tilbage. Kysten på den anden side anes, men så udebliver vaccinen, og brobyggeriet går i stå".

Lisbeth Bredholt Christensen, som er leder af Mikkkelberg, er meget glad for at kunne vise udstillingen. "Den er

aktuel for os alle sammen. Vi har alle fået mere end nok, men står stadig midt i pandemien. Claus Harttung har brugt sin kreativitet til at få bugt med lockdownen. Dagbogen i gips giver os et vindue til vores alle sammens oplevelser. De massive, mørke og truende, men også den leg, det liv og den glæde, som de fleste af os har opdaget alligevel kan findes inden for de givne rammer".

Udstillingen kan ses til d. 16. maj.

Adresse: Mikkkelberg Center for Nordisk kunst og cricket, Horstedter Chaussee 1, 25856 Hatsted

Åbningstider tirsdag-onsdag 9-13, torsdag 11-16, fredag, lørdag, søndag samt helligdage 13-17.

For yderligere information, kontakt Lisbeth Bredholt Christensen (01606419781 / lbc@mikkkelberg.de)

SØNDERJYSK MÅNEDSSKRIFT

Det symboltunge slesvig-holstenske mindesmærke på Broager kirkegård. (Fotos: Museum Sønderjylland)

Om ukendte og glemte mindesmærker og monumenter

Historisk Samfund for Sønderjyllands tidsskrift Sønderjysk Månedsskrift nr. 3/ 2021 har som tema - ofte ukendte og glemte - mindesmærker og monumenter i Sønderjylland.

René Rasmussen har en artikel om mindestenen over SS-Obersturmführer Christen M. Brodersen fra Avnbøl ved Sønderborg, der faldt på Østfronten i 1942. Artiklen handler om Brodersens engagement i nazismen, hans lokale meningsfæller og modstandere i Ullerup sogn - og den strid, der opstod, da familien ønskede at opstille et mindesmærke for ham. Uffe Thyssen fortæller om det slesvig-holstenske monument på Gammelting i Haderslev. Det blev rejst under megen festivitas i 1886, men nedtaget igen i 1921 og i første omgang opmagasineret. Nedtagningen gav anledning til megen forbitrelse mellem byens danske og tyske, og forbitrelsen blev ikke mindre, da en gruppe mænd en sommer i 1922 tog sagen i egen hånd, fjernede monumentet fra det skur, hvor det

blev opbevaret, og sejlede det ud på Haderslev Fjord, hvor det blev smidt i vandet.

På Brede Å skete der i 1912 en forfærdelig drukneulykke, da en båd med den danske ungdomsforenings medlemmer og gæster kændrede. Seks voksne og to børn omkom. En sten i Mjolden minder stadig om begivenheden, som Bodil Bjerre fortæller om. I Løgumkloster er en mindesten blevet brugt og genbrugt hele tre gange: Mindestenen over sognets faldne i Første Verdenskrig var oprindeligt en overligger i en jættestue i Lindet Skov. I 1889 blev den omdannet til Slesvigs første monument over kejser Wilhelm I., men i 1923 blev den forandret til mindesmærke for de faldne. Det skete i god fordragelighed mellem byens danske og tyske. Historien fortælles af Ninna Poulsen.

I 1890 fandt en stor, preussisk militærmanøvre sted på de gamle slagmarker ved Dybbøl. En mindesten over begivenheden blev rejst ti år senere - men efter 1920 forsvandt min-

destenen sporløst. Eller gjorde den nu også det? Erik Housted fortæller om den store "kejsermanøvre", Füsilierr Regiment Nr. 86 med de mange sønderjyske soldater - og giver et bud på, hvad der skete med stenen. Bagsiden handler om det symboltunge slesvig-holstenske mindesmærke på Broager kirkegård. Det blev rejst i 1914 og gav i mellemkrigstiden anledning til en del diskussion i sognet. I 1945 blev det fjernet.

Ud over de seks temaartikler er der nyt fra Museum Sønderjylland. Denne gang om det nye, store fællesmagasin, der er under opførelse ved Rødekro, foruden den sædvanlige liste over kommende udstillinger og arrangementer.

Sønderjysk Månedsskrift udgives af Historisk Samfund for Sønderjylland og udkommer otte gange om året. Det udsendes til medlemmer af foreningen og kan købes af andre. Send en mail på hssdj@hssdj.dk Mere på hjemmesiden <https://www.hssdj.dk>

Kejserinden på Nybøl Vestermark 1890

Kejserinden på Nybøl Vestermark i 1890.

Mindesten for Brodersen

Mindestenen over SS-Obersturmführer Christen M. Brodersen.

Den danske nazi-fører Frits Clausen holder mindetalen for Brodersen.

Frits Clausen holder mindetale for Brodersen